

Nō'ai teia parāni?

Te au mema ō te ngutu'are

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu 'anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu 'anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu 'anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu 'anga:

E au anoano tukē 'aka'ou mai āinei tō tēta'i tangata 'okota'i?

Ka anoano āinei tēta'i tangata i roto i tō'ou ngutu'are kia tauturu'ia 'aia nō te 'akaruke viviki'anga, mē kore ra, kua piritia'ia ki roto i te 'are i te tupu'anga tēta'i tūranga manamanatā ma'ata? Te irinaki ana āinei tēta'i tangata ki runga i te au 'apinga nekeneke, mē kore ra, au 'apinga maki tauturu, mē kore ra, tēta'i atu au 'apinga tauturu nō te maki tukē atu? E aronga āinei tēta'i tē ka irinaki ma'ata ki runga i te au pēpa vairakau? E au vairakau āinei tā rātou tē kā rava nō tē au toru rā, mē kore ra, tere atu, mē kore ra, tēta'i mai mea kē atu, mē kāre te pāoa ē rauka mai?

E au pēpē, mē kore ra, e au tamariki rikiriki tetai?

E au pikipiki pepe tā‘au, ē te u pepe, ē tē vai atura, tē kā rava nō tetai toru rā, mē kore ra, tere atu, mē kā piri te au toa ‘oko‘oko ē te au matāara? E au akapae‘anga āinei tā‘au i roto i tā‘au putē rave-viviki mai pēnei ‘ua ake ko te anoano katoa koe i te ‘akaruke viviki?

E au manu animara akaperepere āinei tetai?

Ko koe tē ka ākono tiaki meitaki i tā‘au au manu animara, ē nō reira, ē ‘akapāpu koe ē, tei roto katoa rātou i tā‘au au parāni teatea-mamao‘anga nō te kino tē kā tupu ake. E kai ē te vai āinei tā‘au tē kā ta‘e ē toru rā ē pou ei, mē kore ra, tere atu i te toru rā? E au ngā‘i vairanga manu animara akaperepre āinei tā‘au, mē kore ra, ē au ‘apinga ‘apaipai nō te ‘akaneke‘anga ‘ia rātou kia no‘o ma te meitaki? E tangata āinei tā‘au nō te ko‘i akaputu ē te tiaki meitaki i tā‘au au manu animara mē kāre koe ē tae atu ki tō‘ou ngutu‘are?

E tangata kē atu āinei tēta‘i tē ka anoano tauturu‘ia nōna?

E au taeake āinei tō‘ou, e kōpu tangata, mē kore ra, e au taeake waitata mai kiā koe, pēnei, tē ka anoano i tā‘au tauturu mē tupu ake tēta‘i manamanatā rapurapu ki tōna ngutu‘are, mē kore ra, nō te ‘akaruke ‘aka-ātea‘anga?

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Au turanga pu‘apinga nō te kāpiki atu ‘anga

E ringi ‘ua rāi koe i te numero 111 mē tupu ake te manamanatā ma‘ata. E akama‘ara koe i te numero rapurapu o te kōnitara, o te ngā‘i/taote rapakau maki, tō‘ou ‘atu-enua, tō‘ou kamupani insurance, te kamupani uira, te ngā‘i tiaki/āpī‘i, te ngā‘i ‘anga‘anga, ē te au mema o tō‘ou kōpu tangata.

Ingoa: Te Au Ngā‘i Au tuatua nō te 111
‘Anga‘anga Tauturu ārāvei atu ‘anga:
Viviki

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Me kāre mātou ē tae ki te ngutu‘are

Tō mātou ngā‘i ka ārāvei

Ka ārāvei kōtou ki‘ea mē kāre e rauka ‘ia kōtou i te kāpiki atu tēta‘i ki tēta‘i, ē kua ‘akatakakē‘ia kōtou i te tuātau i tupu ei tēta‘i manamanatā ma‘ata? Ka ‘akapē‘ea koe i te tae‘anga ki reira?

Kāpiti‘ia atu tēta‘i āterēti ē te au tuatua ‘akakitekite ‘akamārama‘anga

---

Nā‘ai ē tiki i te au tamariki rikiriki?

Mē kāre e rauka ‘iā koe i te tiki i te au tamariki i kō i te āpi‘i, i te ngā‘i ākono tiaki i te au rā, i te ngā‘i ākono mē oti te āpi‘i, ē tē vai atura, nā‘ai i reira ē rave i tē reira? Kua kite āinei rātou? Kua kite āinei te au āpi‘i/au ngā‘i tiaki i te au rā, i tō rātou au tuatua ‘akamārama‘anga no te kapiki atu anga ia rātou?

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Mē kāre ē rauka ‘ia mātou i te ārāvei atu tēta‘i i tēta‘i

Kō‘ai tā‘au ka ārāvei atu (tēta‘i tangata i va‘o mai i te oire, pēnei ‘ua ake kāre te au rāini tereponi ē ‘anga‘anga ra)?

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ingoa: Au tuatua nō te
ārāvei atu ‘anga:

Ka rauka mai tā mātou au tuatua nō teia tuātau tau, nā roto i te

Ka ‘akapē‘ea koe i te kite‘anga i te au nuti/akamatakite‘anga? Kō tē‘ea tā‘au au rātiō ka ‘akarongo atu? Kō tē‘ea tā‘au au roro uira ātuitui ē te au kapi nuti akitekite ki te katoatoa ka ākara akapāpu koe?

Te rātiō/roro uira ātuitui/pia
nuti akitekite ki te katoatoa:

Te rātiō/roro uira ātuitui/pia
nuti akitekite ki te katoatoa:

Te rātiō/roro uira ātuitui/pia
nuti akitekite ki te katoatoa:

Mē kua piritia‘ia mātou i te kāinga

E au mea āinei tā mātou nō te tuātau manamanatā rapurapu mē tupu ake

Te kai ē te vai inu nō tēta‘i au toru rā, mē kore ra, tere atu (nō te katoatoa, ē pērā katoa te au pēpē ē te au manu animara akaperepere)? Te au a‘i-pata, te rātiō, ē te au pātiri nō tē reira ngā mea ē rua?

Te au ‘apinga tauturu/rapakau maki? Kārē teia au mea katoatoa ē anoano‘ia kia vai ki roto i tēta‘i pī‘a okotai, ina rā, pēnei ka anoano‘ia koe kia kimi ‘ia rātou i te tuātau pōiri.

Akapapa‘ia tēta‘i au tuatua akakitekite ma‘ata ē, tei ‘ea teia au ‘apinga te ngā‘i i akaputu‘ia ai

---

Kua kite āinei tātou ē, ka ‘akapē‘ea te takaviri akamotu‘anga i te vai, i te uira ē te gas?

E tāmata ‘ua koe i teia au mea, mē te manako ra koe ē, e ta‘eta‘e‘anga tei tupu, mē kore ra, kua kino tēta‘i au rāini, mē kore ra, kua ‘akaue‘ia koe ē te au aronga pu kia rave koe i tē reira. Mē tāmata koe i te gas, ka anoano koe i tēta‘i tangata kite pakari ma‘ata nō te ‘akataka ‘akaōu‘anga i teia.

Te au ‘akataka ‘akamārama‘anga nō te takaviri ‘akamotu‘anga i te vai, te uira ē te gas

Mē kāre ō tātou uira

Ea‘a tā‘au ka anoano‘ia kia rave koe mē kāre e uira?

Ka ‘akapē‘ea koe i te tunu kai ‘anga, i te no‘o ma te ma‘ana, i te kite i te tūruāipō (auraka ē ta-anga‘anga i te au kānara, nō te mea, e tūranga kino tō rātou nō te ‘aka-kā‘anga ai)? E moni toe aka‘ōu mai āinei tā‘au pēnei ‘ua ake kāre te au ATM ē ‘anga‘anga maira? Kua rava āinei tō‘ou penetini pēnei ‘ua ake ko te kore tē au pāmu penetini ē ‘anga‘anga maira?

Akapapa tātā‘ia tēta‘i au tuatua nō tō‘ou ngutu‘are tangata, nō tā rātou ka anoano‘ia kia rave

---

Mē kāre ō mātou vai

Ea‘a tā‘au ka anoano‘ia kia rave mē kāre e vai?

Kua rava āinei tō kōtou vai inu tei ‘akaputu‘ia (ē toru rita i te tangata ‘okota‘i nō te ‘okota‘i rā nō tēta‘i au toru rā, mē kore ra, tere atu)? E vai āinei tā‘au nō tā‘au au manu animara ‘akaperepere? Ea‘a tā‘au kā tunu ē ka tāmā ki te a‘a? Ea‘a tā‘au ka tā-‘anga‘anga ‘ei ‘are meangiti?

‘Akapapa tātā‘ia tēta‘i au tuatua nō tō‘ou ngutu‘are tangata, nō tā rātou ka anoano‘ia kia rave

Mē ka anoano'ia mātou kia 'akaruke viviki

E au pūtē rave viviki āinei tā mātou?

E au pūtē* rave viviki āinei tā te katoatoa, pēnei 'ua ake ka anoano'ia kōtou kia 'aka-ātea viviki? I te ngutu'are, i te ngā'i 'anga'anga, i roto i te mōtokā?

* E pūtē meangiti ma te au kāka'u mā'ana'ana i roto, tēta'i a'i-pata, rātio, pūtē au 'apinga rapakau maki, kai katikati rikiriki, ē te vai.

'Akapapa'ia tēta'i au tuatua 'akamārama nō te ngā'i ē vai ra te au pūtē rave viviki tei 'akaputu'ia

---

Ka aere tātou ki 'ea?

Ka aere koe ki'ea, pēnei ko te anoano'ia koe kia 'akaruke viviki?

Ka 'akapē'ea koe i tē tae'anga ki reira? Mē ē no'o ra koe waitata ki tapa-ta'atai, ē 'akapāpu meitaki koe ē, tei va'o mai koe i te au ngā'i 'aka-ātea'anga zones ō te au tsunami katoatoa. Kā no'o koe ki 'ea mē kāre koe ē rauka i te 'oki 'aka'ōu mai ki tō'ou ngutu'are?

'Akapapa'ia tēta'i au tuatua 'akakitekite nō te ngā'i tā'au ka aere ki reira, ē ka 'akapē'ea koe i te tae'anga ki reira